

EN TIDNING UTGIVEN AV
MYNDIGHETEN FÖR TILLGÄNGLIGA MEDIER
OCH PUNKTSKRIFTSNÄMNDEN

Nr 02
2017

PUNKTSKRIFTSLÄSARE

Kamal Suleimani lärde
sig punktskrift på egen
hand i bergen i Iran:

Flykten ledde till ett liv i Sverige

LÄSTIPS TILL
JUL OCH NYÅR

Kära läsare,

Välkommen till vinterns nummer som har tema mångspråk. Följ med till Härnösand och möt Kamal Suleimani. Han lärde sig punktskrift på egen hand efter att ha förlorat synen under ett militäranfall i Iran. Senare kom han till Sverige och arbetar i dag på SRF Västernorrland. Utöver dramatiska livshändelser kan han berätta om sina erfarenheter av att komma ny till Sverige och att dragga det svenska språket.

MTM utökar beståndet av böcker på andra språk. Under hösten förvärvades 25 talböcker på arabiska. Men hur ser det ut för punktskrift? MTM håller på att ta fram en testbok på somaliska och ser över lösningar för böcker på andra stora utomeuropeiska språk, som arabiska.

Som vanligt ger vi lästips också, både klassiker, Nobelpristagare och annat. En God Jul och Gott Nytt År!

Carina Gerdin, redaktör

Innehåll 2/2017

I korthet	2
Porträtt: Kamal Suleimani	4
Aktuellt om mångspråk	7
Lästips	8
Barn och ungdom	11
Punktskriftsnämnden	12

Vi punktskriftsläsare ges ut av Myndigheten för tillgängliga medier och Punktskriftsnämnden.

December 2017, nr 2. Utgivning 2 ggr/år.

Ansvarig utgivare:

Magnus Larsson.

Redaktör: Carina Gerdin,
carina.gerdin@mtm.se.

Grafisk form: Blomqvist & Co.

Layout: Carina Gerdin.

Redaktion: Lena Boqvist, Ann-Sofie Falck, Eva Nilsson, Gun Olsson, Katarina Carlstein Carlsson, Björn Westling.

Adress: Myndigheten för tillgängliga medier, Box 5113, 121 17 Johanneshov. Prenumeration (gratis).

Telefon: 08-580 02 720.

E-post: pren@mtm.se.

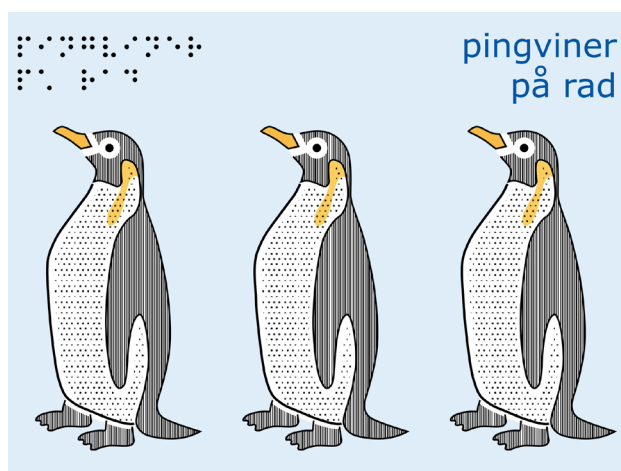
Vi punktskriftsläsare finns i punktskrift, i tryckt version samt som pdf på MTM:s webbplats, www.mtm.se.

Foto omslag: Michael Engman.

Ny almanacka om vatten och hav

Tema för 2018 års taktila väggmanacka är vatten. I anslutning till almanackan finns också boktips, där havet, stränder, djur och en och annan båt dyker upp i berättelserna. De taktila bilderna i almanackan knyter an till boktipsen, som är skrivna både på punktskrift och i svartskrift.

Almanackan kostar 128 kronor. Du kan köpa den hos Iris Hjälpmedel, telefon 08-39 94 00, e-post info@irishjalpmedel.se

Det är Eva Eriksson som har gjort illustrationerna till väggmanackan. Ovan tre pingviner på rad.

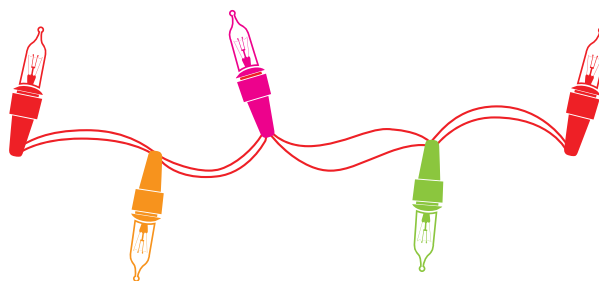
Att se med tungan

Allt fler sensoriska hjälpmedel med syfte att ersätta ett sinne med ett annat utvecklas, även om en majoritet av dessa ännu inte finns på marknaden. Ett sådant hjälpmedel är BrainPort. Det är en teknisk anordning som består av två delar som fästs på användarens panna och tunga. En liten kamera på pannan läser av mörka och ljusa former i omgivningen och förmedlar sensoriska signaler till tungan. Artikeln *Seeing with your tongue* av Nicola Twilley finns publicerad på newyorker.com (på engelska).

Fler förslag på nya böcker

Många av de böcker MTM gör är på förslag från låntagare. Förslagen ökar för varje år och av resurs-skal tvingas MTM avslå en del talböcker. Däremot gör MTM så långt det är möjligt inga avslag på punktskriftsböcker och det gäller både högskolelitteratur och övrig litteratur. Vissa typer av böcker kan emellertid vara komplicerade att producera i punktskrift, till exempel bildverk – böcker som till största delen innehåller bilder. För lexikon och ordböcker brukar MTM rekommendera att boken istället görs som e-textbok.

Vill du lämna förslag på nya böcker till MTM är du välkommen att göra detta via biblioteket, legimus.se eller MTM:s Punktskrifts- och prenumerationservice.

Öppettider i jul och nyår

MTM:s Punktskrifts- och prenumerationservice håller öppet måndag till torsdag klockan 9–12 alla dagar som inte är helgdag.

Telefon:

08-580 02 720

E-post:

punktskrift@mtm.se för lån och köp av böcker.
pren@mtm.se för prenumeration av tidningar och tidskrifter.

FRÅN FRIHETSKAMP TILL HÄRNÖSAND

Promenad. Det är
Härnösand som
numera är Kamals
hemstad.

Kamal Suleimani arbetade på en tidning i kampen för kurdernas frihet i Iran när en handgranat berövade honom synen. I dag bor han i Härnösand och arbetar på SRF Västernorrland. Kamal läser punktskrift på kurdiska, persiska och svenska.

Kamal Suleimani arbetade med kurdernas frihetspartis tidning när anfallet kom.

– Huset attackerades av soldater. De slängde in en handgranat. Det här hände en augustidag. Klockan 11:22 kunde jag se och 11:23 var det alldeles mörkt.

Först tänkte han att mörkret snart skulle försvinna, men så blev det inte. Han var helt oförberedd på att inte se. Tiden som följde blev svår för Kamal.

Kamal Suleimani växte upp i byn Baneh som ligger i Kurdistan, på gränsen mellan Iran och Irak. Området är fattigt, men hans familj tillhörde medelklassen. Efter gymnasiet utbildade sig Kamal till lärare i samhällskunskap och idrott. Han arbetade som lärare i ett år innan den islamska regimen tog över i Iran och kriget mellan den och kurderna började.

– Då anslöt jag mig till kurdernas frihetsparti för att kämpa för dem.

Det tog ett år innan Kamal kunde börja acceptera ett liv som icke-seende.

– Vi var i bergen och flyttade runt hela tiden. Jag hade ständig huvudvärk och ibland kunde jag få värktabletter. Jag kunde inte klara något själv, som att hämta ett glas vatten, gå på toaletten, läsa eller ta mig fram. Allt var mörkt. Jag

var inte den glada Kamal som jag hade varit förut.

Trots svårigheter valde Kamal att stanna hos frihetspartiet i bergen i ett tiotal år.

En kontakt i hemstaden skickade honom ett punktskriftsalfabet och en reglett utan stift. Han tog de spetsiga föremål han hittade för att skriva. Efterhand lyckades han förstå hur punktskriften var uppbyggd. Han skickade efter en punktskriftstidning på persiska. Till en början gick det väldigt långsamt, men Kamal minns glädjen när läsningen äntligen lossnade. Så småningom fick han både punktskriftspapper och ett bra stift via en bekant.

Till slut gick det inte att vara kvar längre. Kamal pratade med sina vänner i partiet om vilka möjligheter som fanns.

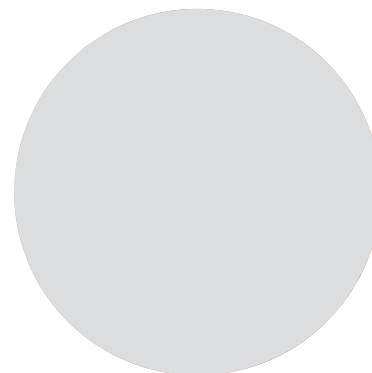
– Jag älskade mitt land, och jag älskar det fortfarande; maten, musiken, mina syskon, min släkt, mina vänner och bergen.

Men som motståndare till regimen kunde han inte återvända till Iran.

– I bästa fall riskerade jag fängelse och i värsta fall avrättning.

Kamal såg som enda möjlighet att fly. En kusin här i Sverige uppmanade honom att komma

“Vi var i bergen och flyttade runt hela tiden. Jag hade ständig huvudvärk.”

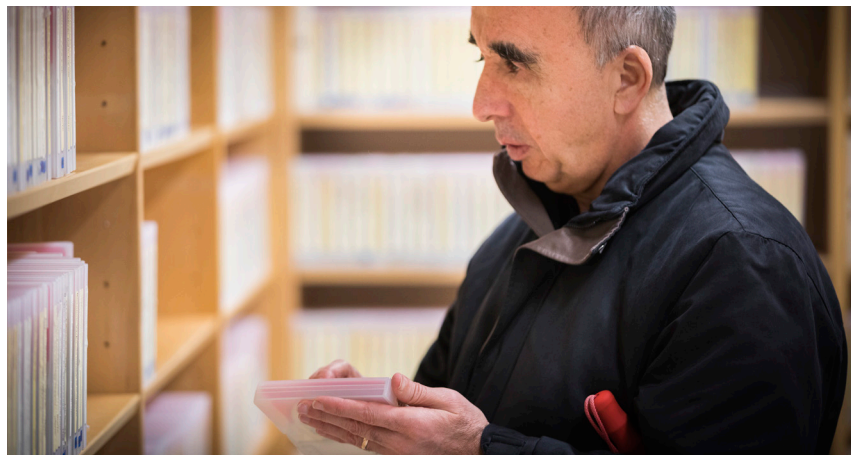
hit. Sverige var, skrev kusinen, ett bra land för flyktingar och för personer som har en funktionsnedsättning. Hösten 1990 kom Kamal som flykting till Sverige. Den första tiden bodde han på ett hotell i Stockholm. Där fick han sin första kontakt med svensk mat. Eftersom han inte såg hur andra åt, och inte kunde ett enda ord svenska, begrep han inte vad de runda, platta sakerna med sött till var.

– Nu älskar jag dem, pannkakor med sylt!

Kusinen tog med honom till Synskadades Riksförbund där han träffade en person som arbetade med frågor som rör flyktingar. Hon såg till att Kamal fick en

Kamal på besök
i biblioteket.

➔ punktskriftsklocka och en vit käpp. Kamal hamnade sedan på en flyktingförläggning i Garphyttan utanför Örebro.

Han deltog i SFI, men det tog lång tid innan han kunde klara svenska språket. Eftersom Kamal inte kunde tala svenska och inte såg, var det ofta svårt för honom att förstå olika situationer och händelser. Som Luciafirande. Och det uppstod en hel del dråpliga missförstånd.

– En assistent brukade hjälpa mig. En dag följde hon med mig till en affär där jag skulle handla mat. Jag ville köpa fisk men jag visste inte vad det hette på svenska, så jag försökte rita en fisk i luften. Assistenten försvann och kom tillbaka med en banan.

Efter en tid i Sverige fick Kamal uppehållstillstånd. Han började på en rehabiliteringskurs för invandrare med synskada på Härnösands folkhögskola.

– De talade om för mig att jag skulle få prova att cykla. Jag blev rädd och euforisk på samma gång. Jag kunde inte sova natten före. Tänk att de här svenskarna hade löst det så fint att jag skulle kunna cykla alldeles själv utan att se! Döm om min förvåning när de

kom med en tandemcykel där jag skulle sitta bak. Jag blev faktiskt besviken.

I Härnösand träffade Kamal en kvinna. Tycke uppstod och de bestämde sig för att flytta ihop och gifta sig. Kamal började en fyraårig kurs på Härnösands folkhögskola. Därefter gick han en informatörsutbildning som Synskadades Riksförbund anordnade tillsammans med Skellefteå folkhögskola. 1997 anställdes han som informatör på Härnösands folkhögskola. Han ansvarade för studiebesök och undervisade på kurserna för synskadade, bland annat i parasport.

När den dåvarande ombudsmannen i Synskadades Riksförbund i Ångermanland gick i pension, fick han frågan om han ville ta hennes tjänst. Han sa ett kraftfullt nej. Han visste att jobbet krävde att han hade gedigna kunskaper om lagar och hur kommuner, stat och landsting fungerar.

Men alla fortsatte att uppmuntra honom och till sist blev nej ett ja.

Kamal läser gärna på sin fritid, både talböcker och punktskriftsböcker. Han tycker om att röra på sig och har gjort den svenska klassi-

kern. Han har tyvärr tvingats sluta med skidåkning, som han älskar.

– Dels beror det på att jag fått diskbräck, men också på att jag en gång körde på en person i skidspåret som finns här i kommunen och där jag kunde ta mig runt utan ledsagare.

Nu för tiden ägnar han sig åt promenader, löpträning och simning. Han gillar mat och att umgås med familjen.

– Min fru och jag delar på hushållsarbetet. När en av mina systerrar hälsade på oss var jag jätterädd för att hon skulle skälla ut min fru för att hon lät mig städa toaletterna. Men hon sa ingenting. ●

TEXT: EVA NILSSON

FOTO: MICHAEL ENGMAN

Kamals lästips: Greven av Monte-Cristo

”Oavbruten spänning och smittande berättarglädje utmärker denna odödliga äventyrsroman”. Klassisk äventyrsskildring från 1800-talets Frankrike av Alexandre Dumas. Omfång: 12 volymer (1270 sidor tryckt punktskrift).

LITTERATUR PÅ ANDRA SPRÅK

MTM gör testbok på somaliska

Kan man hitta punktskriftsböcker på arabiska och andra stora utomeuropeiska språk hos MTM? Tyvärr är det lite dåligt med den saken. Men nu är en första testbok på somaliska under produktion. Junko Söderman är MTM:s mångspråksbibliotekarie och kan berätta mer.

Under hösten har MTM påbörjat arbetet med att ta fram en punktskriftsbok på somaliska, berätta om den?

– När jag träffade några invandrarkvinnor på en kurs arrangerad av SRF i september fick jag veta att det fanns ett önskemål om somaliska böcker i punktskrift, säger Junko Söderman.

I MTM:s digitala bibliotek Legimus finns för närvarande bara två punktskriftsböcker på somaliska. Dessa har MTM förvärvat från Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek, NLB. Men Junko tog med sig önskemålet från SRF, vilket ledde till att MTM nu producerar en första testbok på just somaliska.

Faktum är att det saknas punktskriftsböcker på många av de stora språken i Legimus. Arabiska är ett annat stort språk som det har kommit önskemål om. För närvarande saknar MTM dess-

värre tekniska lösningar för produktion av punktskrift på arabiska – liksom på persiska och andra språk som inte använder det latinska skriftsystemet. Det gör däremot somaliska, vilket underlättar framställningen.

– Vi har valt att göra den här somaliska boken med svenskt språkstöd och svenska skilje-tecken. Det innebär att boken antagligen inte överensstämmer helt med vad en somalitalande är van vid att läsa. Detta behöver vi kommunicera med de som ska läsa boken.

– Nu försöker vi hitta en somalitalande testläsare, berättar Junko. Det hoppas jag kunna göra när jag träffar representanter från olika språkgrupper inom SRF.

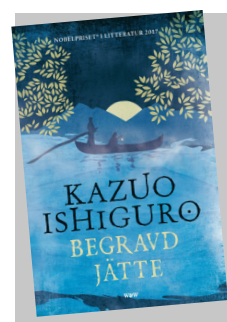

Hur testläsningen faller ut påverkar om, eller när, boken kommer att finnas för utlån. MTM arbetar samtidigt vidare på att förbättra möjligheterna att ta fram punktskriftsböcker på fler språk. ●

TEXT OCH FOTO: CARINA GERDIN

Böcker på somaliska hos MTM:

- Ila qosol av Mohamed Busuri
- Sheekooyin Af-Soomaali ah Kun Habeen iyo Habeen av Yussuf Maxamed

Nobla lästips till jul

Arets nobelpris i litteratur gick till den japansk-brittiske författaren Kazuo Ishiguro. Här kommer fyra (fem) favoriter..

Nocturner

Musiken bildar en bakgrund till fem historier där genomgående teman är uppbrott, förändring och förgänglighet. 5 volymer (472 sidor tryckt punktskrift).

Återstoden av dagen

Mönsterbutlern Stevens ger sig iväg i sin husbondes bil på sitt livs första semester. Det blir en resa genom den engelska landsbygden, men samtidigt också en resa genom hans egna minnen. Romanen vann Bookerpriset 1989 och har även filmatiserats. 7 volymer (554 sidor tryckt punktskrift).

Never let me go

Kathy minns sin uppväxt på ett isolerat internat i England. När hon återförenas med två skolkamrater övergår hennes misstankar till visshet och hon inser vad de är och varför de finns. Science fiction-be-tonad roman som tar upp frågor

om etik och existens. Boken har filmatiserats. 6 volymer (591 sidor tryckt punktskrift).

Begravd jätte

Ishiguros senaste roman utspelar sig på 500-talet i England. Det gamla paret Axl och Beatrice ger sig iväg för att leta efter sin försvunne son. Under resan träffar de både Sir Gawain och en drake.

Sökandet efter sonen blir också sökandet efter orsaken till glömskans dimma som döljer landet och gör det förflutna svårt att greppa. 9 volymer (843 sidor tryckt punktskrift).

TEXT: HELENA LINGMERT
FÖRFATTARFOTO: JANE BROWN

Berg i fjärran

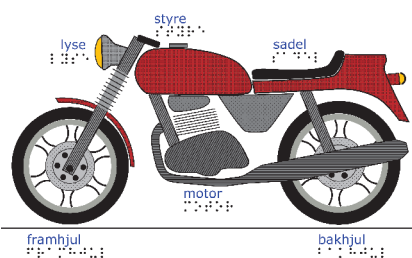
Den japanska änkan Etsuko är bosatt i England. Hennes äldsta dotter begår självmord och Etsuko ser tillbaka på sitt liv för att försöka finna en förklaring till det skedda. Kazuo Ishiguros debutroman finns som talbok.

Det mänskliga minnet och livslögnen är två teman i Kazuo Ishiguros författarskap. Han föddes i Japan 1954 och flyttade till Storbritannien med sin familj som femåring. Debuten Berg i fjärran kom 1982 (på svenska 1985).

Allt om motorcyklar

Boken om motorcykeln – motorcykelns historia i bilder gör en kronologisk genomgång som börjar med tidiga pionjärer före 1920 och avslutas med 2000-talets racingmaskiner. Decennium för decennium presenterar boken de viktigaste nyheterna. Ingående beskrivningar av motorer och ett omfattande register. 11 volymer punktskrift och 9 blad med svällpappersbilder i färg.

En Ducati 500 Sport Desmo. Illustration av Annica Norberg.

Vegetarianen

Till makens bestörtning vägrar Yeong-hye en dag att äta och tillaga kött. Äktenskapet är traditionellt och maken har alltid betraktat henne som en helt igenom all-daglig kvinna; foglig, tystlåten och plikttrogen. Nu tvingas han att se henne med nya ögon. Precis som alla andra ifrågasätter han beslutet om att avstå från kött.

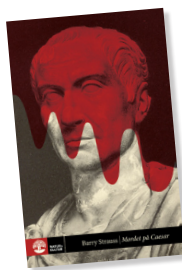
Vegetarianen är en surrealistisk berättelse av den sydkoreanska författaren Han Kang. 5 volymer (396 sidor tryckt punktskrift).

Låna böckerna via legimus.se eller på ditt bibliotek. Du kan även ringa eller skicka e-post till MTM:s Punktskrifts- och prenumerationservice.

Mordet på en romersk diktator

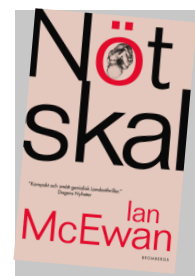
I Mordet på Caesar – berättelsen om historiens mest välkända attentat beskriver den amerikanske antikvetenskaplige forskaren Barry Strauss en av världshistoriens mest välkända konspirationer. Under arbetet med boken har Strauss gått igenom alla de antika källor som finns om mordet. Bildande och spännande läsning för den historieintresserade. Punktskriftsboken består av 12 volymer. (1102 sidor tryckt punktskrift)

Ny roman av Ian McEwan

Nötskal är en smart, mörk och rolig thriller med ett oväntat berättarperspektiv och inspiration hämtad från William Shakespeares Hamlet. Trudy är gravid och har ett hemligt förhållande med sin svåger. Tillsammans planerar de att göra sig av med Trudys make.

Men det finns ett vittne och det är fostret i Trudys mage. Det är genom detta ofödda barn som läsaren får följa berättelsen. 5 volymer. (426 sidor tryckt punktskrift)

Böcker på lättläst

Spänning

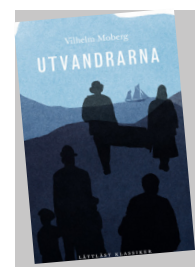
Kouplan har flytt till Sverige från Iran. Han är ung, arbetslös och fattig. Och smart. Spänningsromanerna om Kouplan av Sara Lövestam är skrivna med djup och känsla. Följ den papperslöse privatdetektiven i Flicka försvunnen, Bedragaren och I skuggorna. Den senaste boken i serien heter Hjärterum och finns som talbok.

Klassiker

För den som längtar efter en klassiker i vintermörkret kommer här tips på tre romaner utgivna i lättläst bearbetning:

- Lady Chatterleys älskare av D.H. Lawrence: Lady Chatterley vantrivs i sitt äktenskap.
- Utvandrarerna av Vilhelm Moberg: Karl-Oskar och Kristina lämnar Småland och emigrerar till Amerika.
- Röda Rummet av August Strindberg: Arvid Falk vill bli författare och slutar på sitt trista kontorsarbete.

Klassiker i bokklubben 2018

Bokklubbens tema 2017 har varit deckare. Det har varit böcker från världens alla hörn. Nya medlemmar har tillkommit, vilket är roligt. Till 2018 är det dags att byta tema. Nästa år blir det istället klassiker – både moderna och lite äldre.

Som medlem i bokklubben får du ett brev med månadens bok och författare samt ett par bonustips med anknytning till huvudboken. Det går att få brevet på papper eller via mejl och du väljer själv om du vill beställa boken. För medlemskap, som är gratis, kontakta Punktskrifts- och prenumerationsservice.

Det tyska huset av Arnaldur Indriðason var bokklubbens bok i november: En man hittas skjuten i Reykjavik år 1941. Polisen misstänker att mördaren finns bland de amerikanska soldaterna

i staden. Kriminalinspektör Konrad Flovent tar till sin hjälp en ung kanadensare. 9 volymer. (789 sidor tryckt punktskrift)

Boklistan 2017:

- Januari: Yxmannen av Ray Celestin
- Februari: Den osynlige väktaren av Dolores Redondo
- Mars: Vår man i Havanna av Graham Greene
- April: Mörkt motiv av Louise Penny
- Maj: Svarthuset av Peter May
- Juni: Budbäraren av Fred Vargas
- Juli: Dödsmantrat av Eliot Pattison
- Augusti: Mordbyn av Andrea Maria Schenkel
- September: Tannie Marias recept på kärlek och mord av Sally Andrew
- Oktober: Hetta av Jane Harper
- November: Det tyska huset av Arnaldur Indriðason
- December: hemligt än så länge!

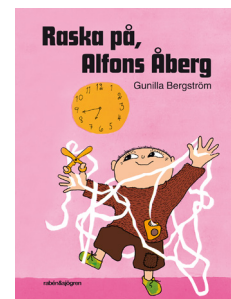

Ny taktill bilderbok: Raska på, Alfons Åberg! av Gunilla Bergström

Det är tidig morgon och snart dags att gå till förskolan. Men det är svårt att komma iväg för Alfons hittar så mycket annat att göra! Dockan Lisa måste få på sig kläder, den nya djurboken måste tejpas ihop och leksaksbilen måste parkeras. Raska på! säger pappa till Alfons, men Alfons ska bara ...

Raska på, Alfons Åberg! är en av de mest kända bilderböckerna om Alfons Åberg. Nu finns den också som taktill collagebok på svenska, finska och norska, gjord i samproduktion mellan MTM, Celia och NLB. Med den lilla skillnaden att i Finland heter huvudpersonen Mikko och i Norge är det Albert som ska raska på till förskolan.

Berättelsen återges i punktskrift parallellt med svartskrift i stor stil samt tolv collagebilder.

5 i topp 2017

Här är de punktskriftsböcker som lånades mest under året. Listan toppas av Häxan, den tionde delen i Camilla Läckbergs serie om Fjällbacka.

1. Häxan av Camilla Läckberg
2. Glatt återseende av Laila Brenden
3. Den gyllene hårnålen av Maria Gustavsdotter
4. Fyren mellan haven av M.L. Stedman
5. Bortom Ingentingskogen av Bengt Ek

Urban fantasy

Skog och stad är befolkade av väsen. I barn- och ungdomsböckerna finns läskig och rolig urban fantasy med nordiska väsen som väcker fantasin i vintermörkret.

TEXT: SARA LAFOLIE ILLUSTRATION: MOA HOFF

Djupgraven av Camilla och Viveca Sten

Havet är ovanligt svart och skrämmande runt öarna i Harö skärgård denna höst. När det ordnas orientering med skolan ligger dimman tjock och en pojke försvinner. Samtidigt råkar Tuva och Edvin ut för något märkligt i skogen. Mörka krafter kallar på Tuva, en 12-årig tjej som är annorlunda och utfryst av klasskamraterna på skolbåten.

Detta är den första delen av den rysligt spännande serien Havsfolket.

Tom och den blå fågeln av Susanna Nissinen

12-årige Tom trivs inte med att flytta från landet till Stockholm. Han ogillar trafiken och tunnelbanan. En dag på perrongen upptäcker han något märkligt: små bleka varelser i gammaldags kläder. Är det bara han som ser dem? Tom lockas till en undre värld och dras in i ett äventyr med uråldriga väsen som ligger i fejd.

En väktares bekännelser och Visheten vaknar av Elin Säfström

Stockholm är fullt med tomtar, troll, vättar och älvor. De flesta människor ser dem inte, tack vare femtonåriga Tilda. Hon jobbar som väktare och det finns mycket att göra, ska ni veta. Jordvättar ställer till det på skolan, trollen är huliganer och halvöarna kan lätt förleda en ung människa med sin överjordiska skönhet. Med trollkonst och auktoritet ser Tilda till att stans väsen inte gör magiska överträdelser. Roligt i en blandning av nordisk folktro och urban fantasy. (Från 12 år)

Faktabok: Nordiska väsen av Johan Egerkrans

En fin uppslagsbok om väsen i nordisk folktro, indelade i oknytt, dragväsen, hamnskiftare, dödsväsen och odjur. Här kan du läsa om deras ursprung, hur de ser ut och hur man skyddar sig mot dem.

För yngre läsare: Monsternanny av Tuutikki Tolonen

Pappa är bortrest i jobbet och mamma har vunnit en spavistelse i Lappland på lotteri. I vinsten ingick dessutom en barnvakt. Men vilken barnvakt ... det är en monsternanny! Hen är hårig, lerig, luktar jordkällare och sover helst i garderoben. Hen gör egentligen inget större väsen av sig och verkar vara snäll. Det blir två spännande sommarlovsveckor för syskonen Hilda, Kalle och Majken.

Vampyrer på Sergels torg av Martin Olczak

En ny spännande bok om pojken Jack som vi lärde känna i Spådomen om Jack. Jack bor med sina föräldrar, som har till jobb att ta hand om älvor, sjöodjur och andra mystiska varelser. Jack är också trollkunnig, men måste hålla det hemligt i skolan. En dag hittar han en skogspyssling hemma, som behöver hans hjälp.

Punktskriftsnämnden informerar

NY APP FÖR MUSIKNOTER

Varje år träffar Punktskriftsnämnden sina motsvarigheter i Finland, Danmark och Norge. Vid årets möte presenterade de nordiska deltagarna flera spännande projekt och rapporter om punktskrift och taktill läsning.

Bland de mest intressanta mötespunkterna denna gång var en presentation av en ny datorapp för punktskriftsnoter.

Det har funnits tekniker för att skapa musiknoter i punktskrift ända sedan Louis Brailles tid. MTM har möjlighet att producera punktskriftsnoter, men det finns utmaningar som framför allt har att göra med att produktionen inte är automatiserad. Det krävs ett stort manuellt arbete och det är få personer som behärskar arbetet. Väntetiden på punktskriftsnoter kan därför bli lång.

På årsmötet berättade Michael Drud från Nota i Danmark att deras produktion av punktskriftsnoter,

som tidigare var störst i Norden, har utlokaliseras till Schweiz. En produktion tar idag cirka tre månader, vilket är längre jämfört med tidigare. Därför är nyheten om en ny datorapp mycket glädjande. Appen heter IBOS Nodelæser, på engelska IBOS MusicXML Reader, och har tagits fram av IBOS, Institutet for blinde og svagsynede i danska Hellerup. Med IBOS Nodelæser och en skärmläsare kan läsaren läsa punktskriftsnoter på sin punktskriftsskärm och även lyssna på noterna.

IBOS Nodelæser är ännu inte anpassad för svenska behov, men den pekar mot en situation där tillgång till punktskriftsnoter förbättras betydligt. Genom att använda standardiserade format som MusicXML kommer det även att gå snabbare att ta fram noter till tryckt format. Läs mer på IBOS webbplats.

TEXT: BJÖRN WESTLING

Barnlitteratur i nordisk samverkan

Ingrid Källström och Sara Lafolie, MTM:s barnbibliotekarier, reste i oktober till Oslo för att träffa representanter från de nordiska systemmyndigheterna NLB, Celia och Nota. Ingrid och Sara tittade bland annat på de norska bilderböckerna för inspiration och eventuella förvärv. I det nordiska nätverket sker kunskapsutbyte kring produktion, målgrupper och läsfrämjande arbete. Man brukar även samproducera en taktill collagebok varje år. Nu håller de nordiska kollegorna utkik efter klassiska sagor, årstidsberättelser och julberättelser, något som brukar efterfrågas av både barn och pedagoger.

– Det är en speciell urvalsprocess att hitta förlagan till den taktilla collageboken, säger Sara Lafolie. Den bör finnas översatt till de olika nordiska språken, men ska förstås också passa för en taktill bearbetning.

Sara Lafolie och Ingrid Källström är barnbibliotekarier på MTM.

Nordiska samproduktioner:

- Raska på, Alfons Åberg!
av Gunilla Bergström
- Hundralappen av Helena Bross
- Nämen Benny!
av Barbro Lindgren
- Ludde och någon av Ulf Löfgren

FOTO: CARINA GERDIN